

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 maja 2024 r.,
sprawy **H. G.**
skazanego z art. 56 § 1 k.k.s. i inne
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 24 października 2023 r., V Ka 1216/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi
z dnia 31 marca 2023 r., V K 22/22,

p o s t a n o w i ł

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
 - 2) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**
- [PGW]**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi z dnia 31 marca 2023 r., wydanym w sprawie V K 22/22, którym H. G. został uznany za winnego popełnienia czynu wypełniającego dyspozycję art. 56 § 1 k.k.s. i art. 61 § 1

k.k.s. i art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. w zw. z art. 2 § 2 k.k.s. i za to na podstawie art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 2 k.k.s. w zw. z art. 38 § 1 pkt 3 k.k.s. Sąd wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności oraz karę 350 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 300 zł. Na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. wykonanie kary pozbawienia wolności Sąd warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby, zaś na podstawie art. 41 § 2 i 4 k.k.s. orzekł wobec oskarżonego obowiązek uiszczenia należności publicznoprawnej X.Sp. z o.o. w całości w kwocie 996.761 zł na rzecz Łódzkiego Urzędu Skarbowego w Łodzi w terminie 4 lat od uprawomocnienia się wyroku. Nadto Sąd uznał H. G. za winnego popełnienia czynu z art. 271 § 1 i 3 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 271 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 1 roku pozbawienia wolności i na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie tejże kary warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby.

Sąd Okręgowy w Łodzi V Wydział Kamy Odwoławczy wyrokiem z dnia 24 października 2023 r. w sprawie o sygnaturze V Ka 1216/23, na skutek apelacji wniesionej przez obrońców H. G., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu II instancji wniósł obrońca skazanego, który zarzucił w niej:

1. mogące mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia:

1. Naruszenie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., tj. przepisu postępowania art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., art. 44 § 2 oraz § 5 k.k.s., w zw. z art. 399 § 1 k.p.k., stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą, poprzez nieumorzenie niniejszego postępowania na tej podstawie prawnej, uznanie, że nie nastąpiło przedawnienie karalności, mimo iż w niniejszej sprawie nie doszło, w trybie art. 70 § 6 pkt 1 O.p., do skutecznego zawieszenia biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego za poszczególne miesiące 2014 r., z uwagi na instrumentalne wszczęcie postępowania karnego skarbowego, w fazie in rem, tj. na około 2 miesiące przed upływem 5 letniego terminu przedawnienia w trybie art. 70 § 1 O.p., w dniu 04.10.2019 r., albowiem:

- Na moment wszczęcia tego postępowania w fazie in rem, jedynie na podstawie

materiałów postępowania kontrolnego, brak było zweryfikowanych podstaw merytorycznych do wszczęcia postępowania karnego skarbowego o czyny z art. 56 § 1 k.k.s., art. 61 § 1 k.k.s., które można popełnić jedynie umyślnie (art. 4 § 2 k.k.s.);

- Organy nie przejawiały aktywności dowodowej (w postępowaniu podatkowym oraz postępowaniu karnym skarbowym) na moment wszczęcia postępowania karnego skarbowego w dniu 04.10.2019 r., na dzień 19.12.2019 r. zaś dopiero gromadzono materiał dowodowy w powiązanej sprawie podatkowej;

- Postępowanie karne skarbowe zostało wszczęte w związku ze zbliżającym się termiinem przedawnienia; w celu wydłużenia tego terminu; w świetle treści pisma Organu z dnia 17.10.2019 r (drugie zdanie) (k. 125, 133, 134),; złożenia zawiadomienia w trybie art. 70c O.p.;

- Przemawia za tym zbyt późna data - w dniu 15 stycznia 2020 r. – ogłoszenia H. G. zarzutów z art. 56 § 1 k.k.s., art. 61 § 1 k.k.s. (k. 157), przekształcenia fazy in rem w fazę ad personam po wskazanym terminie przedawnienia (5 lat określonych w art. 70 § 1 O.p.) w świetle art. 44 § 5 k.k.s.;

- W postanowieniu o przedstawieniu zarzutów z dnia 15.01.2020 r. przyjęto kwalifikację prawną jedynie z Kodeksu karnego skarbowego - z przepisów art. 56 § 1 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. i następne,

- Zawiadomienie Organu podatkowego z dnia 14.10.2019 r. (k. 134) o zawieszeniu biegu terminu przedawnienia obejmuje jedynie czyny określone w Kodeksie karnym skarbowym z art. 56 § 1 k.k.s., natomiast nie obejmuje czynów określonych w Kodeksie karnym z art. 271 § 1 i § 3 k.k. i następne, zatem nie sposób przyjąć że doszło do skutecznego zawieszenia biegu terminu przedawnienia w odniesieniu do tych czynów;

- Postanowienie Prokuratora z dnia 16 grudnia 2021 r. o zmianie i uzupełnieniu zarzutów, stanowiące rozszerzenie dotychczasowych zarzutów określonych w ul. [...], [...], NIP [...], Regon [...], wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, XIII Wydział KRS pod numerem [...] Kodeksie karnym skarbowym na czyny z art. 273 k.k. w zw. z art. 271 § 1 i § 3 k.k. zostało wydane po 5 latach przedawnienia zobowiązania podatkowego za 2014 r. (art. 70 § 1 O.p.), mianowicie po około dwóch latach od

dnia 31.12.2019 r., zatem nie sposób przyjąć, że doszło do wydłużenia okresu przedawnienia na mocy art. 44 § 5 k.k.s., nadto czynność tzw. „dowszczyniania” postępowania w formie postanowienia o zmianie, uzupełnieniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów przeczy instytucji postanowienia o wszczęciu śledztwa; w konsekwencji nie sposób przyjąć idealnego zbiegu czynów na mocy art. 8 § 1 k.k.s.; a co za tym idzie przed umorzeniem postępowania należało zmienić kwalifikację prawną zgodnie z wnioskiem obrońcy z dnia 30 września 2022 r. (str. 4);

1. Rażąco naruszenie przepisu prawa materialnego, tj.:

- art. 70 § 6 pkt 1 O.p., poprzez uznanie, że nie doszło do instrumentalnego wszczęcia niniejszego postępowania karnego skarbowego i poprzez to przyjęcie, iż zawieszenie biegu terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego było skuteczne;

- art. 2 § 2 k.k.s. w zw. z art. 56 § 2 k.k.s. poprzez niezastosowanie ustawy nowej względniejszej dla sprawcy - aktualnej ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, co skutkowało błędnym uznaniem, iż wyliczona kwota podatku, szacująca się na 996.761 zł, stanowi „dużą wartość” w rozumieniu art. 53 § 15 k.k.s., nadto zastosowaniem surowszego przepisu art. 56 § 1 k.k.s., oraz nadzwyczajnego obostrzenia kary, tj. art. 37 § 1 pkt 1 k.k.s. oraz błędnym zastosowaniem art. 53 § 4 oraz § 15 k.k.s.;

1. Niewspółmierność kary z uwagi na trudną sytuację finansową H. G., zawieszenie działalności X. sp. z o.o., a co za tym idzie ze względu na rażąco niewspółmierność orzeczonej kary grzywny, a przede wszystkim obowiązku naprawienia szkody w kwocie aż 996.761 zł;

Obrońca wniósł o:

1. zmianę kwalifikacji prawnej drugiego zarzucanego czynu z art. 271 k.k. i art. 273 k.k. w zw. z art. 12 k.k. poprzez przyjęcie, iż czyn ten wyczerpuje znamiona przestępstwa z art. 62 § 2 k.k.s. w zb. z art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s; (przy zastosowaniu ustawy względniejszej dla sprawcy zgodnie z wnioskiem obrońcy z dnia 30.09.2022 r. - str. 4);

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., jak też art. 44

§ 2 i § 5 k.k.s. w zw. z art. 399 § 1 k.p.k.,

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Wniósł również o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi - do czasu rozpoznania niniejszej kasacji oraz o zwolnienie oskarżonego od obowiązku wniesienia opłaty od kasacji.

Po terminie na wniesienie kasacji obrońca wniósł pismo zatytułowane „rozszerzenie kasacji”, w którym podniósł zarzut naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 kpk w związku z zasiadaniem w składzie sądu Okręgowego sędzi M.S. jako powołanej przez neo-KRS. Nie podał żadnych okoliczności dotyczących nieprawidłowości związanych z jej powołaniem, pełnieniem przez nią dodatkowych funkcji, czy jej zachowania, które mogłyby podważać jej niezależność.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Przede wszystko, w związku z orzeczeniem wobec skazanego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, spośród zarzutów podniesionych w kasacji dopuszczalny był tylko pierwszy zarzut i tylko on mógł zostać rozpoznany (art. 523 § 2 k.p.k. w zw. z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k.). Przy czym ostatni zarzut kasacji dotyczący wprost wyłącznie rażącej niewspółmierności orzeczonej kary jest niedopuszczalny w kasacji wnoszonej przez strony. To ograniczenie nie stosuje się do kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego w sprawach o zbrodnie (art. 523 § 1a k.p.k.).

Przechodząc do tego pierwszego, dopuszczalnego zarzutu, to był on również podniesiony w apelacji obrońcy od wyroku Sądu I instancji w tożsamej formule normatywnej. Sąd II instancji odniósł się do niego na s. 4-6 uzasadnienia. Uczynił to w sposób prawidłowy i rzetelny. Brak jest zatem podstaw do podważania wyrażonego tam stanowiska i tym samym uznania zasadności pierwszego zarzutu kasacji. Sąd odwoławczy na przywołanych stronach uzasadnienia trafnie wskazał, że w badanej sprawie wszczęcie postępowania karnego skarbowego nie miało charakteru instrumentalnego. Wprawdzie nastąpiło to niedużej odległości czasowej

od terminu przedawnienia zobowiązania, ale ten okres uzasadniony był stopniem skomplikowania podejmowanych czynności. Na ich przedłużenie wpływ miała również aktywność pełnomocnika spółki X., które nie przekazywał w terminie żądanych dokumentów.

Jeśli chodzi o brak decyzji podatkowej w czasie wydania postanowienia o wszczęciu postępowania, to w związku z samodzielnością jurysdykcyjną sądów w sprawach karnych, brak tej decyzji nie tamował sądu i innych organów postępowania w możliwości dokonywania własnych ustaleń faktycznych. Zwrócić należy również uwagę, że zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych, które dokonują kontroli, czy decyzja o wszczęciu postępowania karnego skarbowego miała charakter instrumentalny *„Przesłanką wszczęcia postępowania karnego w sprawie o czyn, który może być popełniony wyłącznie z winy umyślnej nie jest konieczne dysponowanie przez organ dochodzenia w dacie wszczęcia postępowania dowodami wskazującymi na zawinione działania sprawcy. Przez podejrzenie należy rozumieć wywołane obiektywnymi informacjami subiektywne odczucie organu procesowego wskazujące na prawdopodobieństwo, że zaistniało przestępstwo. Prawdopodobieństwo należy odróżnić od udowodnienia czy przekonania.”* (Wyrok NSA z dnia 14 grudnia 2023 r., I FSK 1342/23, LEX nr 3671538).

Jeśli chodzi o podnoszone przez obrońcę okoliczności dotyczące przedstawienia oskarżonemu zarzutu po upływie terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego, to wbrew twierdzeniom obrońcy do zwieszenia jego biegu wystarczy wszczęcie postępowania w sprawie i zawiadomienie o tym podatnika (art. 70 § 6 pkt 1 Ordynacji podatkowej), a dokonania tych czynności w terminie obrońca nie zakwestionował.

Podczas, gdy zobowiązanie podatkowe nie uległo przedawnieniu, to przedawnieniu mogła ulec karalność przestępstwa karnego skarbowego. Z art. 44 § 2 kks wynika, że ulega ono przedawnieniu, gdy mija termin przedawnienia należności publicznoprawnej. Niezależnie od tego może dojść do jego przedawnienia wskutek upływu innych terminów przewidzianych w art. 44 k.k.s.

Wydanie postanowienia o przedstawieniu zarzutów ma natomiast znaczenia dla przedłużenia terminu przedawnienia karalności przestępstwa karnego

skarbowego. Zgodnie z art. 44 § 5 kks, w odniesieniu do przestępstwa z art. 56 § 1 kks i art. 61 § 1 kks, jeżeli w okresie przewidzianym w jego § 1, czyli w okresie 5 lat od ich popełnienia, wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy, karalność popełnionego przez niego przestępstwa skarbowego określonego w § 1 pkt 1 ustaje z upływem 5 lat. W wyroku z dnia 7 marca 2019 r., V KK 91/18, Sąd Najwyższy podkreślił, że: *>>Zwrot "wszczęto postępowanie przeciwko sprawcy", użyty w treści art. 44 § 5 k.k.s., jest bowiem równoznaczny znaczeniowo ze sformułowaniem "wszczęto postępowanie przeciwko osobie", którym operował przepis art. 102 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 marca 2016 r. Oznacza to, że wszczęcie postępowania in personam w sprawach o przestępstwa skarbowe następuje z chwilą wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów, co wymaga kumulatywnego spełnienia trzech warunków: sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów, ogłoszenia go niezwłocznie podejrzanemu i przesłuchania go, za wyjątkiem sytuacji, gdy ogłoszenie i przesłuchanie nie jest możliwe z powodu ukrywania się podejrzanego lub jego nieobecności w kraju. Jeśli zaś chodzi o kwalifikację czynu przypisanego oskarżonemu z Kodeksu karnego, to one nie musiały być zarzucone oskarżonemu w terminach przewidzianych w Kodeksie karnym skarbowym.<<*

W badanej sprawie postanowienie o postawieniu oskarżonemu zarzutów miało miejsce 15 stycznia 2020 r., a 5 letni okres w czasie którego powinno dojść do postawienia zarzutów, aby doszło do skutecznego przedłużenia terminu przedawnienia nie minął, wbrew twierdzeniom obrońcy 31 grudnia 2019 r. Z opisu przypisanych oskarżonemu czynów wynika, że były one popełnione w warunkach czynu ciągłego, odpowiednio, do dnia 25 i 26 stycznia 2015 r. Co najmniej od tego momentu, jako czas ostatniego z zachowań składających się na czyn ciągły, należy liczyć ów 5 letni okres przedawnienia.

Odnosząc się natomiast do zarzutu dotyczącego naruszenia art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w związku z zasiadaniem w składzie sądu Okręgowego sędzi M.S. jako powołanej przez neo-KRS, to ten zarzut został podniesiony po terminie do wniesienia kasacji. W związku z tym, że dotyczy on bezwzględnej podstawy odwoławczej dokonując kontroli wydanego wyroku z urzędu, stwierdzić należy, że ten zarzut nie jest zasadny. Skarżący nie podał żadnej okoliczności, oprócz faktu

udziału w procedurze awansowej Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w wyniku nowelizacji z 2017 r. Jak podkreślał to wielokrotnie Sąd Najwyższy ani z jego orzecznictwa, ani trybunałów europejskich, nie wynika w tym przedmiocie automatyzm. Brak jest jednak okoliczności związanych z pełnieniem przez wymienioną Sędzię dodatkowych funkcji, jej związków i zależności od władzy wykonawczej, czy z jej zachowaniem, które przemawiałyby za brakiem jej bezstronności, czy niezależności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu. Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k.

[PGW]

[ms]